

Hoe in 1971 men dacht als het ging om betrouwbaarheid van de hitparade

Nog voordat Radio Veronica op een voor haar onwaardige manier wekenlang de dagbladpers vulde naar aanleiding van de brute aanslag op het zendschip van concurrent Radio Noordzee, was de dagbladpers uitgenodigd om een kijkje te nemen in de hitkeuken aan de Utrechtseweg in Hilversum, alwaar de studio's van Radio Veronica sinds enkele jaren waren gevestigd.

Een redelijk aantal journalisten was afgekomen op de uitnodiging van de programmaleider Rob Out om met eigen ogen te zien hoe eerlijk de wekelijkse Top 40 werd samengesteld en Out had er graag een openingswoordje tijdens de bijeenkomst op 12 februari 1971 voor over. "Vroeger werd er misschien wel geknoeid met onze top-veertig, maar tegenwoordig niet meer. Iedere maandag mag je komen kijken hoe we het allemaal doen. Acht meisjes bellen dan 150 vaste handelaren en 50 anderen. De meisjes weten zelf niet eens de namen van de handelaren die ze bellen. Dat hebben we zo gedaan, omdat het dan onmogelijk wordt dat de platenmaatschappijen of groepen alle adressen te weten komen en zodoende de hitparade kunnen beïnvloeden."

Volgens een van de journalisten was het samenstellen van een hitparade altijd een twijfelachtige zaak geweest. Immers, wat voor invloed had de platenmaatschappij, de artiest zelf en de deejays? Volgens Out was bij Veronica die invloed destijds in 1971 erg klein te noemen. Het samenstellen van de top-veertig gebeurde volgens hem op een zeer discrete manier. Iedere week werden er in totaal 200 platenzaken gebeld om hun top vijftien door te geven. De nummers één van zo'n top vijftien kregen vijftien punten toegewezen, de nummers twee veertien punten, de nummers drie dertien punten, enz..

De plaat die vervolgens de meeste punten kreeg stond nummer één op de top-veertig van het daarop volgende weekend en was als zodanig te horen in de wekelijkse uitzending van de Top 40, die via de 192 meter van Radio Veronica was te beluisteren. Toch was er volgens Out er een kleine vorm van manipulatie te bemerken: "Om een beetje gelijk te blijven met de verkoopcijfers, die ons door de platenmaatschappijen verstrekt worden, brengen wij af en toe wel eens correcties aan. Maar over het algemeen kloppen onze gegevens wel met die van de maatschappijen."

Zoals bekend was de Top 40 in gedrukte vorm iedere week op donderdag al af te halen bij de favoriete platenzaak. Op de achterkant stond wekelijks een afdruk van de nieuwe Tipparade. Deze lijst werd iedere week door de medewerkers van Radio Veronica samengesteld maar dat gebeurde niet alleen door naar de gegevens van de winkeliers te kijken. Out hierover in februari 1971: "De Tipparade heeft volgens ons ook een 'opvoedende' taak. Nummers die muzikaal erg goed zijn en waarvan we mogen aannemen, dat ze een hoge notering zullen halen, worden door ons op de Tipparade gezet."

Dat was best geen eenvoudige taak want iedere week verschenen destijds zoveel platen dat het luisterpubliek ze onmogelijk allemaal kon horen voordat ze een keuze tot koop gingen maken. Derhalve werden door Out en de zijnen per week gemiddeld zes nieuwe platen uitgekozen om die als eigen keuze in de Tipparade te zetten. In 1971 verscheen de gedrukte lijst in een oplage van 200.000 exemplaren en Out kondigde aan dat spoedig een uitbreiding van vier tot acht pagina's zou komen en de oplage dan waarschijnlijk vergroot zou worden tot 300.000 exemplaren.

Opmerkelijk was dat Rob Out meldde dat het gedrukte exemplaar wekelijks vrijwel in iedere platenzaak te koop was voor een bedrag van 5 luttele centen. Zelf heb ik de lijst altijd gratis uitgereikt gekregen in de zes verschillende platenzaken die ik destijds in Groningen frequenteerde. Veel van de hitparades werden destijds op dezelfde wijze samengesteld. Maar doordat er soms meer zaken in bijvoorbeeld het noorden werden gebeld voor verkoopcijfers kon de lijst enigszins qua samenstelling verschillen.

Een heel andere manier van samenstellen gebruikte AVRO's Top-Pop, waarbij de luisteraars voor dit programma een lied konden aanprijzen voor notering van een plaats bij de eerste twintig. Een dergelijke manier van samenstellen bracht met zich mee, dat veel fanclubs hun leden aanspoorden zoveel mogelijk briefkaarten in te sturen. Lijsten, die op deze manier samengesteld werden, verschilden meestal zeer veel van de andere hitlijsten. Opgemerkt dient te worden, dat de meeste hits bij door het publiek samengestelde lijsten, sneller op de eerste plaats stonden dan bij andere lijsten die volgens verkoopcijfers werden voorgesteld. Amerikanen zouden in dit geval spreken van een Prediction Hit 40.